І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY



Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 151. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1972 No. 151. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Четвер, 17-го серпня 1972 р.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА НАПОЛЯГАЄ на продуцентів автомобілів, щоб вони не підвищували цін на авта. Деякі фірми бажають підвищити ціни на яких 70-100 долярів, мотивуючи це подорожчанням продукції та більш скомплікованим механізмом для безпеки автомобілів випуску 1973-го року.

ДИСТРИКТОВИЙ СУДДЯ В НЮ ЙОРКУ НА БРОНКСІ Бартон Робертс повідомив про обвинувачення двох поліцаїв у тому, що вони побили молодого аматора боксу, а потім склали фальшиве обвинувачення, нібито він на них напав. Суддя Робертс сказав, що якщо все це виявиться правдою ,то це буде „найгіршим прикладом брутальности поліції" за всі його 23 роки служби в судівництві.

ПРИХИЛЬНИКИ КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА АРГЕНТИНИ Хуана Перона повідомили, що Перон має повернутися до Аргентини „незабаром", не уточнюючи тієї дати. В Аргентині мають відбутися президентські вибори, але всі кандидати на президента повинні бути в країні до 25 серпня, або вони втратять право брати участь у виборах. Перон позбувся влади в 1955 році, живе в екзилі у Еспанії, має чималі впливи в Арґентині, де є прихильники „перонізму".

СПРАВА ЗВІЛЬНЕНОЇ СУДОМ АНДЖЕЛИ ДЕЙВІС коштує платникам податку 1 мільйон 250 тисяч долярів. Негритянська активістка, член комуністичної партії А. Дейвіс принесла зброю на судову залю, з якої потім було вбито суддю й ін. осіб під час спроби втечі в'язнів. Але суд у Сан Хозе, в Каліфорнії, визнав А. Дейвіс невинною, бо вона несла зброю „з приватних мотивів", любила одного із засуджених. Анджела Дейвіс тепер на свободі, виступає з агітаційними промовами. 200 000 дол. було витрачено тільки на поліцаїв, які її охороняли під арештом. Кілька повітів були змушені заплатити за увесь той „процес" понад один мільйон долярів.

У ТИХОМУ ОКЕАНІ ВИНИКЛИ ДВА ГУРАҐАНИ, про що повідомили з Гонолюлю. Швидкість вітру в обох досягає 100 миль на годину, і тепер попереджено про них усі кораблі. Гураґанам дали назви: „Селеста" і „Діяна".

У БРИТАНІЇ, МАБУТЬ, ЗАКІНЧИТЬСЯ у цьому тижні страйк 42.000 портових робітників. 20-тиденний страйк погано відбився на економіці Британії та почав вже дошкульно даватись взнаки господиням і харчівням. Все ж, уряд не вислав війська для розвантажування торговельних кораблів, зокрема імпортованих харчевих продуктів, щоб не попасти в гострий конфлікт з робітництвом.

ДО ЛОНДОНУ ВІДЛЕТІВ з африканської Уґанди британський міністер Джофрі Ріппон, який їздив до Уґанди у зв'язку з рішенням тамошнього чорного президента Іді Аміна видалити впродовж трьох місяців з Уґанди всіх азійців, які живуть там з британськими паспортами. Таких азійців — колишніх громадян Індії, Пакістану й Банґладешу — є коло 55.000. Ріппін мав двогодинну розмову з названим уґандським президентом, який не поступився з свого становища, що Уґанда мусить позбутися азійців, які змонополізували в своїх руках торгівлю й використовують автохтонів. Британський уряд стурбований, як і де примістити тих формально своїх громадян, коли в самій Британії існують загальні настрої проти напливу кольорових іміґрантів.

У ШПИТАЛІ В БЕЛФАСТІ, ПІВНІЧНА ІРЛЯНДІЯ, вмирає один 19-тирічний юнак, член підпільної Ірляндської Республіканської Армії, який був затруднений в одній законспірованій „фабриці бомб" ірляндських терористів. Не маючи кращих і дорогих вибухових матеріялів, вони користуються у виробі бомб нітробензолем, який у зустрічі з поверхнею тіла людини спричинює невилікувальний рід лішаю.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ЗАПОВІЛА у своїй промові з нагоди 25-тиріччя державної незалежности Індії, що вона продовжуватиме внутрішню політику, наставлену на підвищення життьового рівня населення, та закордонну політику націлену на добре співжиття з усіма державами світу. Індіра Ґанді перевела націоналізацію банків, комунікації й різних родів продукції, але поміркована у своєму соціялізмі і не скасувала вільної торгівлі. Невтральність Індії стала під сумнівом, коли в грудні мин. року Індіра Ґанді підписала з СССР 10-тирічний „пакт приязни і співпраці", але індійські державні діячі палко заперечують, наче б Індія „була в кишені" у Москви.

З СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ ВИЕМІҐРУВАЛО в цьому році до Ізраїлю 15.000 жидів, — стільки, скільки виїхало було за весь минулий рік. В Ізраїлю сподіваються, що погіршені совєтсько-єгипетські відносини причиняться до зросту числа іміґрантів з СССР, бо араби були і є проти напливу до Ізраїлю багатьох іміґрантів, які скріплюють тамошній військовий і економічний потенціял. Припускають, що президент Ніксон і кремлівські володарі погодилися, щоб не допустити до нової арабсько-ізраїльської війни й тому не слід насичувати Близький Схід зброєю.

Обмеження руху для деяких закордонних дипломатів у ЗСА

Вашингтон. — У більшості комуністичних країн американські та інші дипломати суворо обмежені в їх правах руху по тих країнах. Щоб американський дипломат міг виїхати з Москви, потрібно окремого дозволу, і не завжди він його дістане, а до багатьох міст і районів в СССР в'їзд взагалі заборонений. Тому й Уряд ЗСА був змушений встановити гостріші правила „руху" для представників із СССР та ін. комуністичних країн. Червоних дипломатів поділено на три категорії. Дипломати з Польщі, ЧССР, Румунії, Болгарії, Угорщини можуть вільно подорожувати по ЗСА, за виключенням приблизно 250 повітів. Майже не мають обмежень дипломати з Югославії. Совєтські й комуністичні дипломати мають право без окремого американського дозволу їздити тільки на 25 миль від центру Ню Йорку — Мангетену, без спеціяльного дозволу вони не мають право в'їздити в понад 500 повітів. Але совєтські дипломати майже ніколи не звертаються по дозвіл і не їздять далі чим їм дозволено. Вони майже не відвідують заборонених повітів. Припускають, що це навмисна настанова Москви, яка побоюється, що американські дипломати в Москві почнуть звертатися по дозволи на мандрівки в „заборонені міста й зони", яких в СССР багато, і що довелося б їм видавати такі дозволи. Найбільше обмежена свобода рухів для дипломатів із Куби, Східньої Німеччини, Альбанії та Монголії, яка є сателітом СССР.

През. Ніксон поклав своє вето проти схваленого Палатою бюджету на справи виховання, здоров'я і суспільної опіки

Вашингтон. — В середу 16 серпня ц. р. през. Ніксон поклав своє вето проти схваленого Палатою Репрезентантів тиждень тому, 9 серпня, законопроєкту про асиґнування державною скарбницею 30.5 більйона долярів для департаменту виховання, здоров'я і суспільної опіки та для Департаменту праці. Зараз же після того Палата Репрезентантів провела голосування для відхилення цього вето, для чого потрібно дві третіх усіх голосів. Протеж, це голосування не дало потрібної більшости, бо за відкиненням Президентового вето голосувало тільки 203 конґресмени, а проти висловилося 171 конґресменів. У своєму зверненні до Конгресу з цього приводу през. Ніксон виступив дуже гостро проти „нерозсудливого видаткування", зокрема ж проти того, що Палата Репрезентантів схвалила на справи виховання і суспільної опіки на 1.8 більйона більше, як цього вимагав Уряд. Схвалення бюджету в такій висоті, як він був прийнятий Палатою, є за словами Президента прикладом „нерозсудливого видаткування", якого не можна здійснити без збільшення податків і поширення інфляції, саме того, що Уряд намагається оминути. Був відкинутий Президентом схвалений Палатою Репрезентантів законопроєкт також тому, що в ньому не встановлено границі для асиґнування фондів на стейтову суспільну службу, внаслідок чого стейти мали б одержати в цьому фіскальному році 3.5 більйона долярів, тобто на 2.2 більйона більше, як це було запропоноване Президентом в його бюджетовому проєкті в січні 1972 р. Ніякого голосування над відхиленням Президентового вето в Сенаті не буде і тому ж воно залишається в силі.

Колишній президент Линдон Б. Джансон підтримує кандидатуру МекҐоверна

Фредериксбурґ, Тексас. — Колишній президент ЗСА Линдон Б. Джансон заявив у переданому для опублікування листі, що він підтримує і буде голосувати за прийнятим демократичною партією списком із МекҐоверном, як кандидатом на Президента, і Шрайвером, як кандидатом на віце - президента. Виступив Джансон із своєю заявою шість днів після того, як його відвідав був на його ж фармі над Педернейлс Ривер сен. Джордж МекҐоверн, добиваючися підтримки для своєї кандидатури. Заяву кол. демократичного Президента про підтримку МекҐоверн прийняв з великим задоволенням, стверджуючи, що вона особливо ж цінна для нього тому, що між ним і Джансоном існували й існують розбіжності поглядів на справу війни у В'єтнамі. Нав'язуючи до проголошеного президентом Ніксоном вето проти схваленого Палатою Репрезентантів бюджету для справ виховання, здоров'я і суспільної опіки, сен. МекҐоверн заявив, що коли б сьогодні був Президентом Джансон, то такого вето не було б. Досі Джансон ставився дуже стримано а то й холодно до кандидатури МекҐоверна, але ж останніми днями — особливо ж у зв'язку із номінуванням Сарджента Шрайвера в кандидати на демократичного віце - президента — він змінив своє ставлення на прихильніше. В заяві Джансона стверджується все ж таки, що він розходиться в основному із МекҐоверном у поглядах на справу в'єтнамської війни.

Ню Йорк став головним осередком торгівлі героїною й іншими наркотиками для усієї Америки

Вашинґтон. — Державний Департамент оприлюднив відомості, що місто Ню Йорк стало головним центром для перепачковування отруйної „героїни" та ін. наркотиків з інших континентів світу і потім нелеґального розповсюдження наркотиків по всіх ЗСА. Вже досить докладно вивчено головні шляхи довозу „героїни": її привозять із Европи безпосередньо до ЗСА або через Канаду, також з Европи через Мехіко та з Европи через різні країни Південної Америки й Карібські острови. Залишається й надалі найбільш активною давня дорога довозу „героїни" до ЗСА з Европи так зв. французьким шляхом, хоча останнім часом посилили проти цього боротьбу в ЗСА і у Франції. Тепер пачкарі наркотиків стараються перекидати їх до ЗСА через Канаду, припускаючи, що митна перевірка на кордоні між Канадою і ЗСА не така сувора, як на східньому побережжі ЗСА, особливо коли йдеться про кораблі й літаки із Франції. Продуковані в Туреччині й Лівії опіюм та героїна йдуть таємними каналами до різних европейських країн. На опублікованій в американській пресі мапі видко, що один із таких каналів пролягає через Болгарію та Югославію й закінчується в південній частині Франції. У Туреччині тепер провадяться заходи для припинення вирощування так зв. леґального опіюму, що його вживає дехто з місцевого населення. Але в Індії продукують такого опіюму значно більше, в середньому 100 тонн річно. Велику кількість його зуживають у самій Індії, а частина йде на світовий нелеґальний ринок. Державний Департамент у своєму світі подав наступні відомості про ціни на отруту „опіюм": щоб виростити й випродукувати 1 кілограм „опіюму", в Туреччині фармер витрачає кругло 22 доляри; у Франції, в Марселі, 1 кг. „героїни" коштує 5 000 долярів; у Ню Йорку той же 1 кг. коштує вже 10 000 дол. при збуті його відразу ж, „на місці" довозу, потім у загальній розпродажі „героїни" великими кількостями в Ню Йорку й поза містом 1 кг. „героїни" коштує вже 22 000 дол., а в розпродажі в малих пакетиках, дрібними дозами — коштує аж 220 000 долярів.

Посилення боротьби проти нелеґальних торгівців наркотиками й самого довозу наркотиків з-за кордону до ЗСА вже відбилось на значному підвищенні цін. Наприклад, у Бостоні 1 грам „героїни" біля року тому коштував 418 долярів, а тепер ціна підвищилась до 785 дол., а в Балтиморі ціна за „одну дозу" того ж наркотику з 10 дол. підвищилась до 15 дол. Американські митники і працівники Бюра для боротьби з наркотиками за минулий фіскальний рік сконфіскували 1 161 фунт наркотиків, а за цей фіскальний рік, що закінчився у червні 1972 р., сконфіскували вже 1 626 фунтів наркотиків.

Кіссінджер прибув до Сайґону — серед дощу й повені політичних пліток

Сайгон. — У середу 16-го серпня ц. р. асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки, Генрі Кіссінджер, прибув великим військовим джетом на військове летовище під Сайґоном, де привітали його американський амбасадор Елсворт Банкер та від південно-в'єтнамських властей тільки Нґусн Фу Дюк, асистент президента Нґуєна Вана Тіє для справ закордонної політики. У тому часі падав дощ, який, видно, не зіпсував доброго настрою Г. Кіссінджерові, який весь час був всміхнений і після короткої розмови з амбасадором Банкером від'їхав до призначеного йому помешкання. Про ціль його приїзду і денний порядок його дводенних нарад нічого не сказано, тільки повторено заяву пресового секретаря президента Ніксона Роналда Зіґлера, що Кіссінджер полетів до Сайґону, щоб з амбасадором Банкером й високими військовиками „перевести загальний перегляд всіх аспектів В'єтнамської проблеми, включно з переговорами у Парижі". Тому, що в тому самому дні, як Кіссінджер відлетів з Женеви до Сайґону, з Парижу відлетів до Ганою контрпартнер Кіссінджера з засекречених розмов з в'єтнамськими комуністами у Парижі, Ле Дук То, то у політичних і військових колах у столиці Південного В'єтнаму кружляло багато пліток на тему тих подорожей, дарма що Ле Дук То перед своїм відлетом з Парижу запевняв, що його від'їзд „вміщається в рутину приїздів і від'їздів" та що „всякі спекуляції на цю тему не відповідають дійсності". Одні припускають, що Кіссінджер наполягатиме на названого вище південно-в'єтнамського президента, щоб той поступився з свого непримирного супроти комуністів становища, інші — що Кіссінджер прибув запевнити його, що не виправданий його острах, що президент Ніксон замириться з комуністами понад його голову. Тим часом у Ню Йорку колишній пресовий секретар президента Л. Б. Джонсона Пієр Салінджер виявив, що 18 липня і 9 серпня він розмовляв з в'єтнамськими комуністами у Парижі у справі звільнення американських воєнних полонених. Проте в'єтнамські комуністи повторили йому те саме, що говорять на офіційних засіданнях Паризької конференції про В'єтнам, що американські полонені будуть звільнені у рямцях загального договорення про мир, а не раніше.

Марокканські військові літаки обстрілювали літак і палац короля Гассана

Рабат, Марокко. — Три марокканські військові літаки, які буцімто мали супроводити джет, що ним марокканський король Гассан II вертався в минулу середу 16 серпня з Парижу до столиці Марокка Рабату, обстріляли той королівський джет в повітрі, недалеко берегів Марокка, та згодом, коли вже король Гассан висів з літака і від'їхав до свого палацу, обстріляли скорострільним вогнем і ракетами королівський палац. Той атентат і спроба державного перевороту були виконані очевидячки тільки частиною військового летунства і не мали успіху. Вірне королеві військо оточило військову базу в Кенітра за 25 миль на північ від Рабату і тільки присутність на тій базі, поміж тамошніми 3.000 особами також 700 американців і багато їхніх жінок та дітей, стримало марокканських вояків від негайного переведення атаки проти бунтарів. Після кількагодинних переговорів — військо без спротиву збоку летунів зайняло те летовище. Мабуть у тій невдачній спробі перевороту ніхто не згинув, але були ранені й матеріяльні втрати, про що нічого ближче не оприлюднено. Король Гассан II володіє в Марокко 11 років. Проти його правління виступає ліва опозиція, головно з-посеред робітничих і студентських кіл. 10 липня минулого року частина військового гарнізону старалася перевести переворот, але той бунт криваво здавлено. За офіційним комунікатом — король Гассан тепер не зазнав ніякої шкоди і панує над ситуацією. У Рабаті повний спокій.

Врожай в СССР на 20 мільйонів тонн менший, як плянували на Кремлі

Москва. — Закордонні кореспонденти й обсерватори в цій столиці СССР оцінюють, що цьогорічний врожай у Совєтському Союзі буде на 20 мільйонів метричних тонн менший від передбаченого режимним вождями на Кремлі „пляну" народного господарства на 1972 рік. Одна метрична тонна нараховує 2 200 фунтів. Головною причиною неврожаю, згідно із совєтськими заявами, мала б бути погана погода — дощі, посуха тощо. У своїх плянах на 1972 рік кремлівські керівники встановили були цьогорічний врожай на 190 мільйонів метричних тонн, але ж він досягне щонайбільше яких 170 мільйонів тонн. В минулому, більш сприятливому за 1972 рік плян був розрахований на 186 мільйонів метричних тонн, протеж зібрано всього 181 мільйонів. Кремлівські керівники сподівалися вирівняти цьогорічний неврожай добрим врожаєм із цілинних земель, головно із Західнього Сибіру і Казахстану, але там через непогоду почалися жнива на яких 10 до 15 днів пізніше, що збільшило загрозу великих втрат від морозу. Такий стан збільшує затурбованість режиму і спонукує його закуповувати зерно не тільки у З'єднаних Стейтах Америки, але і в Канаді та в Австралії, до яких то країн совєтський уряд уже звернувся з пропозиціями закупу від них великих кількостей зерна. В дипломатичних чужоземних колах у Москві передбачають, що совєтський режим буде примушений продати багато золота, щоб могти покрити заплановані ним закупи збіжжя в капіталістичних країнах.

ДІЛОВИЙ І СТЕЙТОВІ КОМІТЕТИ В АВСТРАЛІЇ

Канберра.— Для відповідного відзначення 40-вої річниці штучно викликаного Москвою в Україні голоду в 1932-33 роках, у Австралії створено Діловий Комітет, з ініціятиви Головної Управи Української Антибольшевицької Ліґи, а також Крайовий Почесний Комітет під патронатом Владик Українських Церков та Стейтові Почесні Комітети. Діловий Комітет, за повідомленням газети „Рідна Думка" ч. 28-1972, поінформував у Мельбурні про плян своєї діяльности Управу Союзу Українських Організацій Австралії, СУОА, „який було прийнято до відома всіми присутніми без яких - небудь застережень".

Совєтський дисидент звернувся до през. Свободи, щоб він звільнив засуджених співробітників і прихильників Дубчека

Москва. — Відомий совєтський фізик д-р Валерій Н. Чалідзе, співзасновник і провідний член створеного у Москві акад. А. Сахаровим Комітету для оборони прав людини, звернувся із відкритим листом до президента Чехо-словацької Соціялістичної Республіки Людвіка Свободи, закликаючи його звільнити усіх 46 комуністичних діячів і прихильників реформ Александра Дубчека, засуджених у проведених останніми тижнями судових процесах у Празі і в Брні. У своєму листі до през. Свободи В. Чалідзе пише: „Я глибоко стурбований з приводу останніх судових процесів у Вашій країні. Я прошу вас вжити ваших конституційних прав для улаксавлення тих, які підтримували Вас і секретаря Дубчека у таких щасливих і потім трагічних днях 1968 року". Водночас із цим орган комуністичної партії Чехо-Словаччини „Руде право" повідомив, що през. Людвік Свобода наказав припинити судове слідство проти 10 молодих чехів пов'язаних із засудженим востаннє на шість і пів року за „підривну діяльність" комуністичним діячем періоду А. Дубчека проф. Яр. Сабатою.

Світова Рада Церков обрала на свого голову методиста Поттера з Західньої Індії

Утрехт, Голляндія. — На засіданні 120-тичленного Центрального Комітету Світової Ради Церков, який переводить наради у тому голляндському місті впродовж 11-ти днів, обрано одноголосно на нового генерального секретаря Світової Ради Церков, яка об'єднує коло 250 Протестантських і Православних Церков, духовника Церкви Методистів з Британської Західньої Індії, Філіпа А. Поттера. Генеральний секретар д-р Юджин Блек відійшов, осягнувши 65--ий рік життя. Новий генеральний секретар, себто насправді голова Світової Ради Церков, має 51 рік життя, сильної будови мужчина вагою 210 фунтів, закінчив теологічні студії в Лондоні. Плавко володіє англійською і французькою мовами, як теж може порозумітись мовами німецькою й еспанською. Його батько був римо-католиком, а мати протестанткою. Тому, як він заявив у промові, в якій прийняв вибір, завжди мріяв про єдність Християнських Церков. Був активний в екуменічному русі. Пастор Філіп Поттер є третім з черги головою Світової Ради Церков, заснованої у 1948 році. В останніх роках вона породила багато критики і застережень на свою адресу за активне сприяння рухам і діям у широкому світі, спонзорованим комуністами.

Пожежа в районі Северодонецька - Ворошиловграду загрожувала Донбасові

Київ. — „Причина пожежі — і спека, і чиясь необережність, недбалість", повідомила „Радянська Україна" з 11-го серпня про велику пожежу на Донбасі, у вістці „Поєдинок з вогнем". Навколо міста Северодонецька загорілися ліси, стояла велика спека, вітер із швидкістю 18 метрів на секунду підхопив вогонь, „з тривогою в кожний дім вривались слова диктора місцевого радіомовлення: Товариші, горить ліс! Вогонь наближається до міста!" Пожежа розпочалася 8 серпня о 12 г. 30 хв. дня. На гашення вогню були вислані пожежні команди із Северодонецька, Лисичанська, Рубіжного, Нового Айдару, навколишніх сіл і селищ. Великі ліси охопило полум'я, загрожуючи „високовольтовим щоглам електропередач і станції перекачки газу магістралі Ставрополь — Москва". Згадано, що високовольтова електролінія живить струмом увесь Донбас. З допомогою бульдозерів, пожежних машин і тисяч людей пожежу зупинили недалеко від електроліній, але вона перекинулась в інший бік і загрожувала „станції перекачки газу". Після дводенних змагань з вогнем пожежу погасили. Її гасили понад 2 000 осіб „безупинно працювало 225 різних механізмів, у поєдинок з стихією включилися літаки сільсько - господарської авіяції та Аерофлоту".

Українці в Арґентині відзначатимуть 75-ліття свого поселення

Буенос Айрес. — Газета „Українське Слово" ч. 12, 1972 р. опублікувала програму святкових відзначувань 75-ліття з часу перших українських поселень в Арґентині. Заповіджені святкування відбуватиму т ь с я під патронатом Єпископського Ординаріяту для українців - католиків у Арґентині. Вони розпочнуться 3-го вересня прощею до чудотворної ікони Матері Божої в Ітаті, під проводом Владики Андрія. 10 вересня відбудеться посвячення наріжного каменя церкви св. Миколи в Обері, провінція Місіонес, а 24 — благословення церкви св. ап. Петра й Павла в Алемі, Міс. 1-го жовтня будуть відслужені Богослуження та відбудуться різні ювілейні імпрези в Буенос Айресі, 8-го жовтня в Апостолесі, потім відбудеться „Місіонський Тиждень української молоді" під гаслом „Пізнаймо Місіонес - колиску українського поселення в Арґентині". В той час у Арґентині розпочинаються вакації. 28 січня 1973 р. у Посадас буде Богослуження та мистецькі виступи молоді, а 2 лютого 1973 р. мандрівка молоді на оглядини руїн у Сан Іґнаціо та прогулянка до водопадів - велетнів на Іґвасу. За тим пляном, святкування мають закінчитись 8 квітня 1973 р. українською прощею до католицької святости — Люханської Богородиці, де буде відслужена Архиєрейська Служба Божа та Відпуст.

Перша чимала група українців прибула до Арґентини, в провінцію Місіонес, дня 27 серпня 1897 року, це були переселенці із Станиславівщини.

УКРАЇНЦІ - КАТОЛИКИ В БРАЗИЛІЇ

Сан Павло, Бразилія. — За даними римської „Інформаційної служби Східніх Церков", у Бразилії живуть 120 000 українців - католиків. Там створено Екзархат для Української Католицької Церкви. У країні є 37 священиків, ЧСВВ, та 6 священиків єпархіяльного клиру, біля 500 черниць - монахинь Служебниць Непорочної Діви Марії. На терені Єпархії працюють 49 українських католицьких шкіл, Велика, Мала і Підготовна Семінарія Отців Василіян, існує 14 парохій і 17 церков.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Лікар, Громадянин, Людина

Відоме твердження поета, що вартість батьківщини пізнається тільки після її втрати, відноситься дослівно і до багатьох людей, вартість яких пізнаємо чи здаємо собі з неї справу тільки тоді, як їх не стане між нами. Це, зокрема, відноситься до світлої пам'яті д-ра Миколи Хиляка, цього справжнього „Нашого Доктора" для багатьох, що був Лікарем, Громадянином і Людиною з великої літери і що міг би стати символом кожного з цих великих понять в їх найкращому розумінні.

Усі найкращі прикмети цих понять були в д-ра Хиляка вроджені, самозрозумілі, були складовими частинами його кришталевого характеру. Ми знали д-ра Миколу Хиляка, він же був також і „Нашим Доктором". Ще недавно, коли він уже сам мав визначений реченець на власну операцію, трапилося, що в канцелярії УНСоюзу захворів один з урядовців. Вистачило зателефонувати до його дому, бож він уже не ординував, щоб наш Доктор за десять хвилин приїхав власним автом рятувати недужого. Таких і подібних випадків були, мабуть, сотні й тисячі. В кожній порі дня і ночі, в кожній порі року, при кожній погоді д-р Микола Хиляк, як вояк на фронті, поспішав, щоб рятувати життя, злагіднити біль, не питаючись про заплату. Ми його бачили кожної неділі в церкві, і часто траплялося, що до нього підходили люди, шепотом звертались по допомогу і Наш Доктор, перехрестившись та віддавши поклін перед Престолом, поспішав до недужого в його домі чи в шпиталі. А його лікарська канцелярія часто виглядала на справжню клініку з десятками пацієнтів усіх рас, релігій і походжень.

У своїй лікарській практиці Наш Доктор був висококваліфікованим професіоналістом і чудовою людиною, яка лікувала недуги не тільки медикаментами, але й співчутливим та завжди надійним словом. Навряд чи який пацієнт Нашого Доктора не почував себе краще вже після відвідин лікаря, ще поки починав заживати приписаний йому медикамент. Д-р Микола Хиляк був синтезою найкращих прикмет лікаря і людини і при цьому прикладним громадянином. Своєю професійністю, своєю людяністю і своїм громадським наставленням він вже за свого життя збудував собі величний пам'ятник пошани і любови в серцях усіх, хто його знав. Таким він і назавжди залишиться в нашій пам'яті. Справжній Наш Доктор!

Національні групи й вибори

Годі говорити про „голоси національних груп" в Америці, всіх чи будь-котрої з них, так само, як не можна говорити про одностайне у виборах в Америці становище робітництва, жіноцтва, муринів, католиків та молоді. Кожна з тих верств чи груп поділена не менше, як ціле американське населення. Звертає на це увагу Дослідний Інститут Американської Жидівської Ради, заперечуючи фразу про „жидівські голоси", як недоречну, бо — мовляв — коли б американські жиди голосували одностайно, то в Ню Йорку давно вже був би жидівський посадник. Так само нема одностайного робітничого фронту: наприклад, „найправіший" з демократичних кандидатів, алабамський губернатор Джордж Воллес, виграв правибори у стейті Мічиген і центрі автомобільного промислу, хоч робітничі лідери закликали голосувати проти Воллеса.

Дуже зрізничковані погляди також в американсько-українській громаді. Колись, на переломі минулого й цього сторіччя, американські українці у великій більшості сприяли Демократичній партії. Здебільша матеріяльно бідні й працедавцями використовувані, українські іміґранти керувалися у своєму підході до американських політичних партій головно соціяльно-економічними мотивами. Після напливу до Америки маси втікачів з України, жертв другої світової війни, поважним моментом у підході до політичних партій стала закордонна політика, становище до СССР і проблеми уярмлених народів. З роками змінилася соціяльна структура американсько-українського суспільства. Загал став заможнішим, вріс в американське життя, він зацікавлений різними проблемами політики, культури й економіки.

Українська національна громада в ЗСА одностайна, коли йдеться про антикомуністичне становище, про її релігійність та про конструктивну поступовість. У масі наша національна група це „середуща кляса" щодо маєткового стану й без політичних екстремів. Але погляди й симпатії окремих членів нашої громади поділені — і це добре, бо так повинно бути в громаді, яка відкидає тоталітарну уніфікованість. Американські українці в масі мають телевізори й радіоапарати, читають також англомовну пресу. Кожний може з'ясувати собі образ кандидатів та партійно-політичних платформ і голосувати, як хто хоче. Аби тільки не говорити „моя хата скраю" а використовувати своє право-привілей — активно голосувати.

Ірена Книш

КОВТОК У ГОРЛІ

(1)

У своїх „Розмовах із Сталіним" Мілован Джілас передав вислів при обговорюванні Альбанії, яку — на думку Сталіна — „Югославія має проковтнути". Ця пластично-хижацька вульґаризація аж ніяк не модернізувала проблеми.

Поняття „проковтування" одних одними чи пак „злиття націй" вже давно від старости вицвіло, а його вік так само похилий, як історія світових імперіялізмів. І ассирійські Тіґлат Пілезар III чи Ассурбаніпал, і Олександер Македонський, і римські володарі, і Сулейман Великий, і черга інших завойовників уживали асиміляції, щоб засвоїти і втримати підбиті простори з чужинецьким населенням. Засобами для цього були терор і корисливі обіцянки.

У нас почалося з Новгороду. Ця найдалі на північ висунена провінція Київської держави створила в часах феодалізму республіканську систему, яка не встоялася під аґресією Москви, що прийняла місію візантійського цезаропапізму з методами азійського абсолютизму для оволодіння світом. Не збереглися пропаґандивні обіцянки, якими Іван III заманював новгородців, а було б варто зіставити з ними договірну грамоту між Новгородом і Казиміром IV ,наприклад, для судівництва: „...А намістнику твоєму судити з посадником во владичне дворе... як боярина, так і житнего так і молодшего, так і селянина. А судити єму в правду по кресному цілованю, всіх рівно..." (В. Янин: Актовые печати древней Руси X-XV вв., т. I-II, Москва, 1970, т. 117-ий, стор. 39).

Та які б не були обіцянки Москви, міщанець україно-греко-татарин Іван IV зготовив для Новгороду макабричну „рівність": знищення всіх слідів самобутности аж до його остаточного „злиття" (ось властивий термін!) з Москвою. (Н. Н. Яниш: Новгородський літопис і його московські переробки", Изд. Имп. Общ. Ист. и Древн. при Моск. унив., Москва, 1874, стор. 46). Так штучно витворювалася зовнішня уніфікація людности й культурних виявів зростаючої імперії.

Проте, почуття окремішности між ними ніколи не вигасало. Нашим предкам, можливо, й помагало те, що інші сусіди теж гострили собі апетити на проковтування: Литва, Польща, Мадярщина, Румунія...

Знаменна книжка вийшла два роки перед повстанням Хмельницького латинською мовою: „Русія Фльоріда", тобто „Квітуча Русь". [В наших часах Петро Шелест вибрав „квітучій" Україні апострофу: „Україно наша радянська"]. Автор „Квітучої Руси" Семен Окольський, талановитий проповідник високої ранґи ордену Домініканців видав її в друкарні єзуїтів у Львові. У ній він доводив нашу самобутню національність і культурну вищість супроти москалів і поляків. Рецензенти підкреслювали глибокий патріотизм Окольського та його гордість за свою націю. А втім, у своїх політичних поглядах він був польської „орієнтації", бо вірив, що Річ Посполита не зможе проковтнути нашої багатої, старовинної й оріґінальної культури.

Щойно XIX вік поставив на денний порядок питання свободи народів і національної відрубности.

Але й тоді на наших землях не раз сходилися учасники пиру глитаїв. Нерідко можна знайти щирі признання, що „на теренах життя місцевого люду відбувалася боротьба поляків із Росією за культурну перевагу в душі того люду" (Вацлав Ледніцкі: Приятелі москалі й Здзєховскі русицист, Праце Пол. Т-ва для бадань Европи Всх., 1938). А проте, нарід той зберіг своє власне обличчя всупереч найзапеклішим наступам навіть збоку своєї провідної верхівки. Для українських мас поляки (ляхи) й москалі (кацапи) були чужинцями. Навіть царська цензура допустила в „Українській абетці" ілюстрацийку мандрівного москаля і такий цікавий про нього текст:

„Колись-то звідкілясь пригнався був на Україну москаль, таких є в нас до біса, либонь що з своїх багновищ. Ну пригнався то пригнався, нехай би собі так і був, коли йому своє уже пообридло, чи лихо там яке доїло, адже риба шукає, де глибчіш, а чоловік де гарніш. Такі ні: москаль локида свій край, не покидає своєї гаспідської істоти. Так і сталось: не витримався навіжений і почав виробляти усе зле-лихе. Не вважаючи на викрутні, на які він бут дуже здатний, його злапали та й у куну запроторили. От на розпитках, які почали йому завдавати, він, прикинувшись, назвався українцем, що то, бач, він здавна вже бурлакує і не зазнає, з якого б то села він родом; а видко зразу, що москаль, хоча й позвик таки перебуватися нашою мовою, та все ж якось з московською витинкою — ну, то видко, що воно таке. От, бачучи це дознавці, щоб то їм хутче його на правду звести, спитали його зненацька: „Коли ж ти правду кажеш, то як це зветься?" — показуючи йому на чобіт. „Чабот", — сказав без запинки москаль. „А це як?" — спитали, показуючи на горілку. „Гарєлка", — каже москаль. — „Ну, а оце що?" — показуючи йому на сокиру. „Сякіра", — озвався хутко москаль. „Добре, от видко зараз українця! А нуж оце як?" — спитали його знов, показуючи на його ж бороду. Москаль, жахаючись, щоб то йому не помилитися і знаючи, що часом з поглуму москаля в нас звуть „кацапом", збився спантелику та квапливе сказав: „Цапка!" — от тут то його зараз і цапнули за бороду, і він признався тоді, відки то він справді і що наробив*)".

Для всіх проковтувачів ясно, що значить мова в процесі асиміляції. Адже в попередніх віках подорожани-чужинці звертали на неї увагу. Наприклад, відомий Герберштайн (XVI ст.), для якого слов'янські мови звучали в зближенні подібно, зумів вирізнити вимову українського „г" так, як і вважав поправною назвою „Володимир", а не „Владімір". Культурою й мовою наших предків живилися сусіди. Впливам живої мови завдячуємо рятунок від крадежей наших літературних пам'яток княжої доби. Тому цю мову прагнуть умертвити... „добровільно".

*) Микола Гацук: Українська абетка. Москва (друкарня университетська). 1861, стор. 53-54.

(Закінчення буде).

Любов Коленська

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТУРИСТ В СССР

Недавно зі своєї подорожі по СССР повернувся мешканець Гілсайду, Н. Дж., Едвард Гаммер. Про його переживання розказує Мічел Леон у щоденнику „Стар Леджер". Е. Гаммер щороку виїздив у різні частини світу, але з такою країною чуда-див, як СССР, зустрівся вперше і, мабуть, востаннє.

Щоб дістатися до „берегів обіцяної землі", прийшлося Е. Гаммерові перейти двомісячну процедуру виповнювання різних аплікацій та формулярів. Кінець-кінцем він отримав візу, заздалегідь заплативши за готелі, де плянував перебути, і за всі поїздки літаком, без огляду на те, чи вони відбудуться. Зворотних коштів він не отримав, про це його попередили ще в ЗСА. За перебування в „делюкс" готелі (що виявився зовсім не — „делюкс") за добу без прохарчування він платив 57 долярів, але це вже включало плату провідникам „Інтуриста". За готелі трохи гіршої якости платив тільки ... 47 дол.

Як тільки прибув Е. Гаммер до Ленінґраду побачили в нього митні урядовці журнал „Плей бой" і — сконфіскували, не зважаючи на протести і на заяву, що йому 31 рік і він може читати все, що йому захочеться. На ленінґрадському летовищі цей турист просидів дві години аж його звільнив з халепи службовець „Інтуриста". І все було б добре, коли б знову не притрапилася пригода — його ще вдома замовлений лет Москва-Варшава-Польща відкликано, і він мусів залишитися в Ленінґраді. Щоб якось прожити потрібно було виміняти 20-доляровий банкнот, але йому відмовили, кажучи, що той банкнот наддертий, а таких в Совєтському Союзі не вимінюють.

В не дуже рожевому настрої вибрався Е. Гаммер в пошукуванні ресторану. Але скрізь біля ресторанів були довгі черги, в яких треба було простояти принаймні дві з половиною години. Не було ради, чекав... Нарешті зголоднілий, але вдоволений, що таки добився до мети, наш турист засів до столу, розглядаючи карту меню, що аж рясніла від назв різних потрав. Та на превелике диво, яку б потраву він не попросив, кельнер спокійно відповідав: „Нєту"... Розчарований, він врешті-решт запитався, яку потраву може замовити. Кельнер лаконічно, напевно призвичаєний до таких питань, відповів, що в них сьогодні курятина і телятина, а з ярини є лише помідори.

На другий день з ярини був тільки горошок. Е. Гаммер, як майже усі американці, без „Кока Коли" не годен прожити ані одного дня. Не знаючи, що її в СССР немає, довго пошукував, аж відкрив, що єдине, що може випити, це „сельтерська вода" за одну копійку склянка, а за дві з додатком якоїсь неозначеної барви солодкої рідини. З тієї склянки усі п'ють по черзі. „Що за гігієна!" — з жахом ствердив Е. Гаммер.

Проходжуючись в улицями, він завважував у кожного зустрічного торбинку, як пізніше йому сказали — „авоську". Цю торбинку москвичі скрізь із собою носять про випадок, ану ж у котрійсь крамниці появиться якийсь новий товар.

Не зважаючи на несамовиту спеку, Е. Гаммер не завважив охолоджувачів ні в готелі, ні в жадній урядовій установі. Він ніяк не міг зрозуміти, як люди терпіли таку спеку.

Серед прохожих він спостерігав згірдливі погляди, коли вони зупинялися зором на його елеґантному вбранні. Люди здебільша вбираються в одяг такого фасону, який носили в Америці принаймні тридцять років тому. І він швидко проміняв своє елеґантне убрання за совєтське, щоб надто не відрізнятися від мешканців Ленінґраду.

Коли Е. Гаммер вибирався когось провідати, за ним, як невідступна тінь, ішов хтось із „Інтуриста". Провідники з „Інтуриста" — це звичайно жінки з університетською освітою. Поза годинами урядування нікуди з жадним туристом вони виходити не сміють. Про це дізнався Е. Гаммер, коли запропонував одній із них вибратися з ним до ресторану на вечерю.

Найбільше, що розчарувало й пригнобило Е. Гаммера — це неможливість будь-якого контакту з населенням. Це саме відносилося й до його провідників з „Інтуриста": вони тільки відповідали йому на питання, пояснюючи те чи інше місце, ті чи інші експонати в музеях. Єдина тема, на яку йому вдалося говорити, це — шаховий турнір Бобі Фішера і Спаського. Але при запитах совєтських громадян він також спостерігав холодні й навіть ворожі погляди, начебто вони ідентифікували його з особою Фішера. Не було жадної можливости пізнати ближче людей, вглянутися в їхню психіку. Тут він натрапляв на зовсім мертвий пункт, для американської вільної людини явище зовсім незрозуміле.

І ще одну прикрість пережив Е. Гаммер перед відлетом до Москви на Ленінґрадському летовищі, коли, здавалося, переборов усі труднощі, поки отримав місце на замовлений ще в Америці літак. Митний урядовець, побачивши його фотографічний апарат, вийняв фільм і детально його переглянув, чи не має там якоїсь... ворожої пропаґанди. Але якось пощастило, і фільм та апарат по довгих торгах віддали.

У Москві Е. Гаммер, замешкавши в одному з найкращих готелів, вибрався був на замовлений ще в Америці квиток до цирку, але його повідомили, що його вступ до цирку... відкликано!

Е. Гаммер присягається, що вже нізащо в світі не вибереться до Совєтського Союзу. Усім американцям, які думають це робити, радить ще тут, в Америці, заплатити за харчі наперед, бо чув, що ті, які так зробили, мали куди краще прохарчування. „Одначе, — каже він, — моя найкраща порада: не їдьте туди взагалі, радше залишайтеся вдома!"

Александра Животко-Чернова

ПАМ'ЯТІ ЛЮДМИЛИ КОВАЛЕНКО

(Жени мудрої і відважної)

В особі письменниці Людмили Коваленко відійшла жінка незвичайної відваги. Вона не боялась сказати правду, яка вона не була б терпка. Вона не уникала відповіді на загострені теми. У що вірила, одверто признавала.

Її шлях був трудний, боротись з долею здавалось було неможливо, не заломившись. Побачила я її вперше на З'їзді українських письменниць в Ашаффенбурґу, Західня Німеччина, де ми й познайомились. Обличчя п-і Людмили було заховане під жалобним серпанком. Вона його підняла і я побачила очі. Глибокі, темні іскристі очі. У них світився розум і мудра добрість.

Я йшла з одною жінкою, яка задивилась на п-і Людмилу й потім із подивом запитала: а де вона така взялась, такої я ще не бачила? Правда, і я такої ще не бачила. Вона дружина письменника Івченка, знищеного системою російської деспотії.

Чорний серпанок знаменує втрату, якої не пережити звичайній жінці. Недавно було вбито її чарівну, мудру не по літах доню Оленку, авторку книжки „Зелені роки", яку пізніше видала її мати.

Хто вона, якого роду виявила Коваленко у своїй капітальній праці — трилогії. Маріюпіль - її батьківщина, старовинна грецька колонія. Звідсіля ті очі. Там змішалась віками кров старовинних греків і наша слов'янська, українська кров. Сумішка вийшла шляхетна - злука розуму, краси й твердої вдачі, з якої викувалось безкомпромісове і вилялось в українське річище. Вона така, що знає, розуміє наші слабості й наші добрі якості, наші можливості, заблуканість і шукання себе в розбурханім, перемішанім світі з різних течій, конфліктів, спричинених згубними впливами різних окупантів.

Коваленко письменниця, яка всі свої сили скерувала на вияснення наших питань, що одвіку мучать українську людину, часто зводять на манівці і спричиняють до втрати віри в себе й перебігання до чужих.

Коваленко поставила три основні проблеми, яких розв'язання означатиме зрозуміння української людини — покладення нашої національної бутности, віри в себе і правильний шлях до перемоги нашої ідеї самостійности.

Перша проблема — це розв'язання фатальної різниці двох галузей українського народу — Схід і Захід. Розділені кордонами окупантів, розмежовані релігійно, всуґеровані ворогами важливості тієї різниці, де за гріх вважалась різниця мови, або діялект, культурна виміна, вся психіка.

Друга проблема — уневажнити певність у непереможність Москви. І, нарешті визначити та скристалізувати важливість жінки у тому процесі.

Поділ українців під різними займанщинами представляє Коваленко у п'єсі, де діють три роди Ковальчуків зі всіма відмінами, упередженнями і певністю, що вони, роди, в той час тільки три галузі одного роду Ковальчуків — наддніпрянських, галицьких і волинських. Зустрівшись на вигнанні, вони починають шукати один одного. Це шукання трудне, напружене конфліктами, непорозуміннями, шукання часом болісне. Боротьба завзята, кожний по-своєму бореться, щоб пережити. Всі вони страшенно різні, але правда пробивається із затиснених у глибину родових категорій і вкінці доходить до порозуміння. І тут — снага перебороти всі труднощі для того, щоб пережити. Зводять різні, вже ніби зовсім чужі, галузі одного роду дітей до подружжя. Створюються соборні родини.

Інша проблема — це життя народу, вічно загрожене Москвою. Найгірша є віра в силу Москви. Сила переконує одних завдяки безоглядности ворога, зарозумілости його, певности у своєму праві поневолювати. Москва одвіку держава, міцно зорганізований комплекс і тому так довго тримається. Там значення людини як одиниці зведено до нуля, там оперують масами без огляду на число жертв. Держави живуть, доходять до найвищого розвитку, а потім їх підкопують різні сили, часом це кляса, іноді навіть група. Тоді держава занепадає, але нарід якось існує, і відродження можливе.

Коваленко в утопії „Рік 2245" переконливо показує, що москаль все' однаковий, що з ним не можна жити і ніякої співпраці бути не може. Або я москаль, або ніхто. Персоніфікація ідеї Ваньки з атомовою бомбою. Йому все одно — нехай всі загинуть, аби я жив. Коваленко ліквідує Ваньку способом належним і то рукою українця. Ось тепер можна буде дожити віку на нашій старій землі без Ваньки.

Погляд на жінку і на її

(Закінчення на стор. 4-ій)

Уляна Любович

НА ПРИХОДСТВІ У СТРИГАНЦЯХ

(1)

Не мені, що була челядником у редакційному варстаті Василя Софронова Левицького, не мені, а літературознавцям треба говорити про його творчість. Але кажуть: хочеш пізнати автора, зглибити його твори — пізнай його батьківщину. А про Стриганці, село, де може він і не родився, але де був його батьківський дім, дуже хочеться говорити.

Посеред рівнини узгір'я, зумисне висипане для того, щоб на ньому поставити церкву, дзвіницю, а навколо дерева — кладовище.

Від церкви — неоподалік, каменем докинеш — крутою дорогою уверх приходство. Подвір'я із господарськими будинками відділене парканом від городу. Мешкальний будинок поміж городом і двором. Верандою-обличчям та вікнами-очима вниз в сторону села, що простягнулося у підніжжі горба. А там поля і поля, перерізані дорогою, що веде аж за обрій. Чи справді, чи це тільки у моїй уяві на дорозі бачу куряву-хмарку, що слідує за бричкою чи возом. Увечері вона рожевіє від заходячого сонця. Ідуть гості до Стриганець.

Перед хатою город — клюмби із квітами, кілька дерев. Город на узбіччі переходить у сливовий сад.

Який далекий вид. Ген направо при добрій погоді видно срібну ленту Дністра. Туди молодь їздить купатися. А там десь за Дністром Тростянці, де парохом другий о. Левицький, брат дідя Софрона. Але цього села вже не видно. Близько вліво село Рошнів, ще десь далі Побереже.

Дім не даремно звернений обличчям до села і дороги якою приїжджають гості. Бо мешканці цього дому живуть із селом і для нього і раді гостям, що з'їжджаються ізблизька та здалека.

Одного дня і мене привезла бричка із залізничої станції Єзупіль до Стриганець. Було це перед Великоднем. У моїй пам'яті цей Великдень був першим, а може й одиноким таким Великоднем, що його я не тільки „обходила", але й пережила. Піст був правдивим постом і мав смак і запах квашеної капусти із олією, печеної картоплі та оселедця. Великий Тиждень був справді Великим. Темного вечора серед зливного весняного дощу йшли ми у напрямі притьмареного світла церковних вікон. Із села валкою прямували тіні до ясного прямокутника відкритих церковних дверей. Люди йдуть мовчки, або розмовляють тихо — тільки дощ шумить та хлюстить болото під ногами. У церкві мерехтять свічки, снується кадило, а його пахощі мішаються із запахом мокрої одежі, розтопленого воску та коптіючих свічок.

Ми входимо через захристію, наше місце за престолом. Не знаю, чи не обманює мене пам'ять, чи дійсно так було, а, може, домалювала це уява, але на задній стіні престола у потемнілому від літ малюнку у куті шкірив до мене зуби чорт. Він притягав мій зір, немов би справді грозив моїй грішній душі. Крізь бічні двері Іконостасу можна було бачити вірних, чути шорох ніг усіх, хто сходився на Страсті.

Тоді теж я вперше побачила дідя Софрона у ризах і почула його спів. Для мене вже ніколи ніякий священик не був такий гарний, достойний і ніхто не співав так, як він. Уже тепер після десяток літ трохи нагадав мені дідя Софрона його внук о. Роман. Але тоді мені було 12 літ і я вся, моє серце було відкрите для захватів. Кожний наступний Страсний Четвер був уже тільки відбиткою, далеким відлунням тієї страсної відправи і тих 12 Євангелій, які з чуттям, драматично співав своїм звучним голосом дідьо Софрон.

Серед дощу і темряви верталися ми додому, але я цього всього не бачила, переповнена по-вінця пережитими враженнями. Урочисті слова 12-ти євангелій, напів, голос дідя Софрона, його висока постать у ризах — все це йшло за мною, переповнювало мене і мені шкода було засипляти, хотілося якось задержати пережите. Але 12-тилітнім не загрожує безсоння.

Воскресну Утреню ми у Львові слухали в суботу увечері у св. Юра. Але тут ми ішли опівночі, цим разом при світлі місяця. Замість дзвінків — стукотіли дерев'яні калаталки, все притишене, але повне очікування. Дідьо Софрон високий, гарний і достойний у поході навколо церкви, спів ніби назріває, зближається до очікуваного. Врешті тричі ударяє він хрестом до дверей, урочисте Христос Воскрес і дзвони! Христос Воскрес!

Дзвони! Вони дзвонили весь день, а коли на хвилину замовкали, чути було гомін наших дзвонів, що линув весняним повітрям із дальших сіл. Поправді то дідьо Софрон не дуже схвалював ті дзвони, які усю неділю наповняли усі кутки і закутки і перед якими не було де сховатися. Але мені вони ніяк не перешкоджали. Хати я не трималася. Мене тягнуло перед церкву до гаївок. Співали їх дівчата за примітивними мелодіями із старовинними словами. Головне, що трапилася дівчина, яка мене втягнула до гурту, хоч я не вміла співати цих пісень, ані виводити гаївок.

В хаті тим часом стіл угинався від „сира, масла, яєць і прочих снідів". Усе прибране барвінком і першими весняними квітами. Ну і після врочистого сніданку приїжджали гості, а тоді стриганецькі їхали до сусідів.

Невелика холодна, бо від півночі, кімната із канапою покрита чорною цератою та куфрами із зимовою одежею, бундами, кожухами, служила за комору і туди складали напечені баби, шинки, ковбаси, торти. Там довго ще після великодня пахло Великоднем, а після Різдва — Різдвом. А для мене вікно цієї кімнати було скороченим виходом на поля та у гай поза приходством.

Це було моє перше перебування у Стриганцях, а потім були інші, переважно вакаційні, влітку. Але, заки я туди поїхала, був там мій брат Ігор. Вернувся до Львова повний вражень. Я із захопленням слухала про те, як то стриганецька молодь приготовляла театральну виставу „Збиточника" Коцебуе. Мій брат грав головну ролю. Були різні пригоди, бо поліція не дала дозволу на виставу і треба було нібито відбувати генеральну пробу, а на ділі грати прем'єру цієї комедії. Не можна було спускати занавіси і на закінчення сцени брат засипляв при столі, як цього вимагала роля, і по хвилині вставав, кланявся і відходив. І тоді я довідалася, що там в часі кожних літніх вакацій молодь із приходства разом із своїми гістьми й інтелігенцією із села приготовляє якусь театральну виставу.

Друга театральна група була в читальні „Просвіти". Грали сільські дівчатка та хлопці, але вивчили їх та режисерували поповичі і попадянки та їхні гості-студенти, а теж місцева інтеліґенція: директор школи Батюк та його сини, Оля Піроновська, дочка дяка та Юліян Протас, що учителювали у Польщі, але на вакації приїздили до Стриганець.

(Закінчення буде)

Василь Ленцик

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У СТЕМФОРДІ

Український Музей у Стемфорді це наша спільна культурна інституція, яка своїми кориннями сягає в Україну в це праджерело нашої культури, наших творчих надхнень.

Початок Українського Музею пов'язаний із нашим Материком через Національний Музей і Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Першорядну ролю в заснуванню Українського Музею у Стемфорді відіграв особливо Національний Музей у Львові та його засновник Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький. Oтой наш інтелектуальний велетень і рівночасно скромний чернець і святець на митрополичому престолі у Львові, розумів досконало вартість того роду інституції для Церкви і народу, тому заснував спершу церковний музей і потім перетворив його на Національний Музей, щоб він, як сам каже; „стояв на сторожі національної традиції і старанно зберігав все, що в національному житті заслуговує на увагу своїм характером, типом, мистецьким стилем, або прямо висловом національної думки, або національного життя". (Літопис Національного Музею за рік 1934 стор. 3). „Музей — писав Митрополит Андрей — помагає національним мистцям у кожному напрямі — себто не лише малярам, скульпторам, музикам і письменникам, але й ремісникам всякого роду, пізнати свій нарід і освідомити собі дорогу своєї власної творчости". І дальші слова Митрополита Кир Андрея, цього тонкого знатока мистецтва і нашого минулого, є особливо для нас так актуальними, і тому ж треба їх зацитувати, бо вони, хоч написані 1934 року, мають своє значення і сьогодні для нас. Митрополит Андрей писав: „Без сумніву кожне покоління видасть таких артистів, що виховані за границею, або на чужих взорах, віддадуть свій мистецький талант чужому напрямові, чужій культурі. Якщо між ними найдеться який геній, то розширить національну культуру, присвоївши для неї частину чужого духа. Якщо це будуть люди менших спосібностей що не потраплять бути самі собою в творчості, а піддадуться цілковито чужій культурі, вони не створять в ній навіть те середнє, що могли б створити в середовищі своєї власної культури. Бо кожний мистецький твір мусить бути виказом душі; а душа кожна висказується легше, повніше і правильніше, коли заховує ті ціхи серед яких виросла і до яких належить". (Літопис Нац. Музею 1934).

Наведені слова Митрополита є важливі для мистців молодшої ґенерації, які виросли на чужому ґрунті і для яких джерелом їхньої національної творчости крім кровного пов'язання — ґону до свого, буде книжка, студії та музейні збірки. Саме під таким оглядом Музей серед чужого довкілля має переважливу вагу. Музей мусить заступити то рідне сонце, яке може запалити мистця до творчої дії, коли він має талант, але не мав змоги нагрітись тим українським сонцем, яке загріло б його душу до творчости в національному дусі.

Склалося востаннє так, що ми мали на виставці твір нашого геніяльного земляка, Олександра Архипенка, який ціле своє творче життя провів на чужині, але завжди тяготів до свого рідного і цікаво може буде почути його думку про національне мистецтво, яку він висловив у листі з Ню Йорку у вересні 1934 до Директора Національного Музею у Львові. Були поміщені ці його думки в Літописі Національного Музею у Львові за рік 1934.

„Національне Мистецтво — такий заголовок має коротенька стаття Олександра Архипенка з вересня 1934. Він пише: „Без сумніву в кожного народу є свої характерні психічні риси; а що мистецтво є відбитком духа, то ясно, що існує національне мистецтво. Признаки національного мистецтва не в сюжеті. Бож чимало чужинців зображали українок в українському одязі та український побут. Характер національного мистецтва находиться у внутрішніх творчих джерелах мистця. — Мистецтво є не те, що ми видимо, тільки те, що ми маємо в нас самих. Коли маємо в собі творчі джерела, то мистецтво буде само собою. Творчі джерела можуть бути не тільки з уродження, але їх можна розвинути, коли одиниця спосібна взагалі творити".

І далі Архипенко пише: „Я признаю національне мистецтво, але для інших цілей, як мистецтво для мистецтва". Хто зна, чи я думав би так, якби українське сонце не запалило в мені почування туги за чимось, чого я сам не знаю . . . „Журби заспівати!" — може це мій головний імпульс до творчости? — запитує Архипенки. І до цих слів журби заспівати подає пояснення — це українська народна пісня:

„Зібралися всі бурлаки
до одної хати —
тут нам любо, тут нам мило
журби заспівати"!

Архипенко написав був тоді ці слова з нагоди передання для Національного Музею у львові своїх скульптур, які заходами пок. д-ра Луки Мишуґи Українська Громада із Америки призначила для збірок Національного Музею.

У листі з 13 листопада 1934 Архипенко писав до Директора Нац. Музею у Львові д-ра Іларіона Свенціцького: „Я дуже щасливий, що моя робота на все буде зберігатися близько до українського серця".

До Національного Музею у Львові Архипенко дарував три твори „МА" — Візію Розділену Кулю, Задуму, присвятивши їх: „Кожній Матері; кожному, що любить і через любов страждає; усім тим, що творять у мистецтві й науці; кожному, що чує й знає вічність та безконечність". (ЛНМ 1934, стор. 9).

А тепер розгляньмо в чому пов'язання Національного Музею зі Стемфордським Музеєм, про що була згадка. Це пов'язання подвійного порядку, а саме ідейного та допомогового у формі експонатів. Ідейне пов'язання було в тому, що засновник Українського Музею у Стемфорді Пок. Кир Константин Богачевський, будучи віце-ректором Духовної Семінарії у Львові на доручення Митрополита Кир Андрея Шептицького разом із ректором Семінарії теж пізнішим владикою Преосв. Кир Йосифом Боцяном зорганізували у Музеї окремий курс краєзнавства і церковної археології для вибраного гуртка Семінаристів. Про Кир Константина Богачевського згадує д-р Іляріон Свєнціцький у пропам'ятній книзі з нагоди 25-ліття Нац. Музею з 1930, як такого, що зайняв найпочесніше місце між тими, що причинились до організації музейництва у Галичині". Між іншими о. д-р Д. Богачевський їздив по селах Калущини та збирав музейні предмети для Нац. Музею у Львові.

Маючи зацікавлення до музейної справи і доцінюючи вагу Музею в плеканні національної культури на нових місцях поселення, св. п. Кир Константин, ставши єпископом в 1924 році, мав увесь час на увазі заснування Музею у ЗСА. Всякого роду зайняття і трудноші нового терену не дозволили йому скорше зреалізувати свій задум, аж щойно із набуттям приміщення в Стемфорді — саме того будинку, що нині приміщує Музей та є єпископською резиденцією стемфордського єпископа. Було зреалізоване це в 1933-му році і тоді ж св. п. Кир Константин Богачевський найменував першого директора Музею в Стемфорді, а саме о. Льва Чапельського, людину високої особистої культури, знатока нашої давнини і теж довголітнього співробітника Нац. Музею у Львові. Часи підготови тривали два роки і щойно в 1935 році офіційно Музей був відкритий.

(Закінчення буде)

Русифікують усі „братні" мови

Парма, Огайо. — Як інформує мгр. Олександер Стовба, який працює в Американському Металюрґійному Товаристві й місячно переглядає та аналізує для промисловців понад тисячу технічних журналів із різних країн світу, у болгарській технічній літературі почали з'являтись слова, живцем перенесені з російської мови, типу „плавка", „поддон", „пушка", „доводка", „шлак" та багато ін. Державне видавництво „Техніка" в Софії випускає щорічники під наг. „Годишник". У 13-му томі з 1971 року там поміщено велику мовознавчу статтю Цв. Живкової-Ковачевої, в якій авторка виступає проти засмічення болгарської мови, особливо ж технічної термінології, російськими словами. Авторка пише, що цей неґативний процес розпочався з 1944 року, що болгарська мова настільки багата, щоб мати власні назви, а коли їх немає — вони повинні бути створені болгарськими мовознавцями. „По можливості такі чужі слова треба викидати з болгарської мови", зазначає авторка, додаючи, що „боротьба за чистоту нашої рідної мови є боротьбою за нашу культуру". Резюме цієї статті надруковане в тому ж збірнику також англійською і російською мовами, де теж сказано, що „проникнення таких слів треба припинити".

Мгр. О. Стовба звертає в окремому листі увагу на жалюгідний стан українського індустрійного назовництва в сучасній Україні, пишучи, на підставі аналізи технічних видань в УССР, що „в Україні фактично заборонене вживання української технічної мови й термінології". Він наводить такі фактичні дані: у списку періодичних видань в УССР з металюргії з 1971 року повідомлено про публікації 7 журналів українською мовою, а в списку таких же видань з 1972 року — вже тільки 3 українськомовні журнали, всі інші — російською мовою. Університетські видавництва в Україні також змушені видавати технічну літературу російською мовою. Так, різні „Вестники" та „Научные труды" і „Сборники" видають вищі навчальні школи, університети й інститути в Києві, Харкові, Дніпропетровському, Донецьку і т. д. і навіть уже й для українських селян, як „Труды Полтавского сельско - хозяйственного Института".

Автор названого листа, наводить ще й такий приклад. У Києві виходить російською мовою журнал „Автоматическая сварка" (лютування). Якщо орієнтуватися за звучанням прізвищ, то до складу редакції того журналу Академії Наук Укр. ССР входять на всіх 25 осіб — 15 росіян:, у російськмовному журналі „Украинский физический журнал" на 17 членів редакційної колеґії припадає 12 росіян, у журналі „Порошковая металлургия", також видання АН УССР, на 18 осіб редакційного складу припадає 10 росіян. Багато росіян входять до складу редакційних колеґій технічних журналів, які ще виходять в Україні українською мовою, із зросійщеним правописом. Мгр. Олександер Стовба згадує в своєму інформаційному листі з Парми, Ог., що поневолі приходять на гадку царські Валуєвський та Емський „укази" про заборону української мови, та зазначає, що й тепер діють з іще більшою силою, хоч формально не писані чи не проголошені, совєтсько - російські „укази", які фактично заборонили вживання української технічної мови й термінології.

Технічні осяги й аналізи мгр. Олександра Стовби публікуються щомісяця в журналі „Металс Абстрактс" для інформації та потреб американської промисловости і техніки.

МУЗЕЙ У КОСТЕЛІ БЕРНАРДИНІВ

Львів. — У відомому старовинному костелі Бернардинів у Львові незабаром буде вікрито Музей дерев'яної скульптури. Для показу відвідувачам Музею зібрано вже близько 2 000 екземплярів різних дерев'яних мистецьких виробів, деякі з них датовані 15-16 століттями. Головним ініціятором створення такого музею є випускник Ленінградської Академії Мистецтв, директор Львівської картинної ґалерії Борис Возницький.

Вступайте в члени УНСоюзу!

З НОВИХ ВИДАНЬ

„А те, що минуло..." о. Н. Вояковського

Якось недавно доручила мені пошта пакет. Цікавість подиктувала перевірити, від кого . . . Читаю: о. Николай Вояковський, Бруклин. Розмотую пакет і знаходжу в ньому книжку: „А те, що минуло . . ." Її автором був сл. п. о. Вояковський. Пакет був для мене несподіванкою — тим більше, що книжка була авторським дарунком.

Особа сл. п. о. Николая Вояковського відома українській громаді. Знаний був о. Вояковський передусім як священик, як апостольський візитатор для українців католиків у Німеччині в повоєнних роках. Знаний о. Вояковський і як автор проповідей, виданих у двох томах. Менше відомий як автор суто літературних творів, хоч перо його, як видно із „вступного слова" до збірки „А те, що минуло...", і в цьому відношенні не спочивало. Своїх письменницьких сил о. Вояковський почав пробувати в 1912-му році. Дещо з його писань було друковано, дещо пропало, а дещо збереглося в рукописах. Зібравши збережене і доповнивши новим, о. Н. Вояковський видав власним коштом збірку „А те, що минуло..." в 1971-му році. У збірці двадцять один твір на — 136 сторінках великої вісімки.

Твори збірки за літературним жанром — різні. Про це, зрештою, говорив сам автор у підзаголовку збірки: настроєві картини, спомини і новелі. Загальна назва збірки „А те, що минуло..." говорить про те, що в збірці багато автобіографічного матеріялу. З окремих творів перед читачем часто з'являється постать автора — то як вояка, та як священика, то як громадського діяча, а серце кожної з тих постатей сповнене любов'ю до Бога, ближнього, батьківщини й і. Безперечно, в збірці є також твори з неавтобіографічним забарвленням, у яких автор вивів на фоні інші постаті — постаті взяті з життя, реальні. Є між цими постатями сірі люди, а є й видатні, як от митрополит Андрій Шептицький і апостольський візитатор о. Петро Вергун, попередник о. Вояковського на цьому становищі.

Важко є в короткому огляді перейти й обговорити кожний поміщений у збірці твір. Тому наші міркування будуть загальними, загальними будуть і висновки.

Збірка читається з зацікавленням. На цю прикмету немало впливає різнородність жанру, різнородність середовищ, різнородність персонажів. Найбільшу вартість збірки становить, однак, її ідейність. Автор промовляв до читача переконливою мовою християнина й українського патріота.

М. Л-а

Пам'яті Олександра Кушика


Сл. п. Олександер Кушик.

У Гемтремку, Мич. в неділю 16 липня на 68-му році життя помер Олександер Кушик. У панахидах і похоронних відправах, які відбулися в цьому ж місті в похоронному заведенні Бугая і в церкві Непорочного Зачаття, взяли участь о. Б. Панчук і о. ігумен Лотоцький, який сказав прощальне слово. У похоронній процесії несли прапори члени 94 Відділу УНС і члени ОДВУ. Тлінні останки Покійного перевезено на цвинтар Мт. Олівет. Там прощальну молитву провів о. ігумен Лотоцький, а від УНСоюзу промовляв М. Борискевич, згадуючи, що Покійний був предсідником Відділу і делеґатом на Конвенції у 1962-му році і ввесь час контролером Відділу.

Поминки відбулися у домі дружини Олександра Кушика.

В. Гаврилюк

Нова повість О. Керч

Заіснувало цікаве явище в сучасній нашій скитальській літературі останніх літ, а саме поява знатної кількости жінок повістярок, так, що видається, ніби починають жінки опановувати сектор української скитальської прози.

Ця делікатна генерація нашого скитальства, якій за всіма доцьогочасними даними з ділянки феміністики відповідала б радше лірика, та й то скажемо любовна, настроєва, раптом взяла енерґійний курс найрепрезантивніший жанр прози, а саме на повість і може вже сьогодні почванитися видатними досягненнями.

Нова повість авторки „Альбатросів" і „Нареченого". О. Керч, що під заголовком „Такий довгий рік" появилася, як чергове видання бібліотеки „Гомону України" в Торонті 1971 р., тільки потверджує нашу думку.

Авторка відома читачам з численних дописів на літературні теми, що друкувалися і дальше друкуються по наших журналах і часописах.

Заголовок повісти наставляє думки читача радше на банально і буденну тематику, але вже перші сторінки переконують, що це значно складніше тематичне плетиво.

Є в цій повісті щось від славетних Ібсенових „Основ суспільства", є щось із достоєвщини, зокрема в цьому анатомізуванню розкладових явищ в складнішому суспільному середовищі.

Повість „Такий довгий рік" дратує й хвилює, від неї гірко і тепло на душі. Це відтворення одного з наших скитальських осередків в замаскований літературній формі. Без сумніву, що персонажі трохи літературно зекспресіонізовані, а ціла картина даного середовища подана в згущеному кольориті.

Написана ця повість в якомусь шумі поспіху, різкими і сильними штрихами, а тут то там, ніби мимоходом, змальований настроєвий інтер'єр або пейзаж, хоч іноді доведений до меж майже типізації. Психологізмів майже немає, тільки рух ситуацій, до речі подекуди кіносценарний.

В стилістиці відчувається любов авторки до передачі змісту не першою ліпшою фразою ,тільки саме такою, яка найближча її мовному смакові.

Уважливіший читач попадає теж на хвилюючі зустрічі, наприклад на сторінках присвячених поетові Геленісві. Прозирають теж інші знайомства з-під маскованих інкоґніто-прізвищ.

Взагалі персонал героїв повісти хоч літературно підстилізований зраджує переконливу автентичність списану з живих моделів.

Температура розповіді рішуче не літепла, але таки добре нагріта темпераментом авторки. Літературну струтуру повісти збагачує та одуховлює певна ідейна спрямованість звучання якої то губиться, то виринає неначе в музиці провідний мотив.

Але вказати на героя повісти, чи відповісти на питання, хто в цій повісті герой, не легко. Видається, що героєм цієї повісти ціле середовище, усі її персонажі.

Коли замикаєш книжку, прочитавши до останньої сторінки, за чимось скучно, але за чим саме, словами важко з'ясувати.

Може й за таким саме середовищем, яке авторка відтворила, нехай навіть з певною тенденцією, бо поза усіма неґативами того середовища, воно все таки сьогодні принаджує читача своєю живучістю, якої все менше навколо нас, і що її авторці удалося переконливо змалювати.

Пласт наша гордість і мрія



Під таким кличем святковано Ювілей 25-ліття Українського Пласту у вільному світі.

З цієї нагоди Пластове Філятелістичне Бюро при Головній Пластовій Булаві видало серію пластових ювілейних марок. Проєктував їх ст. пл. скоб Юрій Ігор Павлічко, ЛЧ, а мистецько оформив до друку й друкував проф. Зенон Елиїв (Рочестер).

Серія марок є друкована в подвійних аркушах по 6 x 4 13/16 інча. Кожний аркуш має 9 різних марок, які разом творять бльок. Марки зображують дійсні контури 6-х поодиноких країн, де Пласт найбільше активний. Країни слідують по собі так як на карті земної кулі. Дивлячись на перший ряд від ліва згори вниз: Канада, ЗСА, Арґентина. Третій ряд: Велика Британія, Німеччина (Західня) і Австралія. По середині другого ряду — Україна. Перша марка згори цього ж ряду — Пластовий герб; над Гербом клич: „Пласт Наша Гордість і Мрія", а третя марка внизу — це Святий Юрій з мечем на коні й змія (рисунок пл. сен. Мірка Пилишенка „Гарпун").

Контури згаданих країн виповнюють середину марки. Ярко зазначеними лініями цеглясто-помаранчової краски, що опісля переходить в яснішу, виповняючи всю величину даної країни.

В горішніх кутах, зліва кожної марки є Пластовий Герб, а зправа назва країни. При Україні є також рік 1911, коли то засновано Український Пласт на рідних землях. В долішній частині кожної марки є напис — „Пластова Пошта" і номінал „10".

Тло марки спільне для цілої серії складається з 512 малих Пластових Гербів — поукладаних рядком наукіс, творячи голубе поле (варта труду оглянути через побільшаюче скло). Усі надруки на марках цеглясто-помаранчової краски.

На маргінесі кругом бльока голубою краскою поміщені офіційні назви Пласту у мові даної країни. В горішній частині бльока є напис „25 ліття Українського Пласту у вільному світі", з датами „1945 - 1970". (Дата 1945 це початок відновлення Пласту в Німеччині).

З лівої сторони напис по українськи „Пласт — Організація Української Молоді". А під сподом назва Пласту в Канаді й Австралії Plast, Ukrainian Youth Association.

В долішній частині назва Пласту в ЗСА Plast, Ukrainian Youth Organization, Inc., а під сподом по-еспанськи Association Juvenil Ucrania „Plast".

З правої сторони назва Пласту в Німеччині Ukrainischer Pfadfinderbund in Deutschland e. V., а під тим назва Пласту у Великій Британії Plast — KWOM Society in Gr. Britain.

Марки друковані „офсетом" на білому ґумованому папері. Марки є зубковані й не зубковані; перфорація — повздовжними дірками по — 15 на інч.

Марки можна набути у голови ПФБ. Ціна — 75¢. Адреса: George I. Pawliczko, 217 St. Stanislaus St., Rochester, N.Y. 14621.

Юрій І. Павлічко

ПАМ'ЯТІ ЛЮДМИЛИ КОВАЛЕНКО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

функції в суспільстві Коваленко виявила по-своєму у п'єсі „Ксантипа". Сократ проповідує, а жінка важко працює, тримає родину, всім поступається, бо чоловік хоче панувати. Ксантипу часто представляють як сердиту, сварливу жінку, але Коваленко думає інакше. Ксантипу вона бачить як наших жінок, які ніби гнітять чоловіків, а в дійсності часто утримують цілу родину своїм надлюдським трудом. Качалка то оператковий аксесуар, а жінка працювала до найбільшої втоми, виховувала дітей і не раз обливалась сльозами, коли чоловік пописувався у громаді або в корчмі: Часом і бив, отак нізащо.

Тепер інакше. „Ксентипи" ще існують, але жінка, коли вона мудра і здатна, вже може доступитись до громадського життя, і вона має вартість навіть коли не виконала свого останнього завдання родження дітей. Однією з таких мудрих одиниць була Коваленко. Вона вже давно знала і вірила, що нашому роду нема переводу.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ ГУРАЛЬ — член УНС Відд. 219 Т-ва М. Грушевського в Нюарку, Н. Дж., помер 11 червня 1972 р. на 68 р. ж. Нар. в с. Козлів, Тернопільщина, і став членом УНС в 1935 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Мирона, доньку Ольгу, 6 внуків. Похорон відбувся 14 червня 1972 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Марія Юров, секр.

ІВАН ТОМКО — член УНСоюзу Відд. 31 Б-ва св. Кирила і Методія в Ст. Клер, Па., помер 1 липня 1972 р. на 54 р. ж. Нар. в Ст. Клер, Па., і став членом УНС в 1936 р. Полишив у смутку дружину Марґарету, синів: Геральда і Івана мол. Похорон відбувся 6 липня 1972 р. на цвинтарі Пресвятої Трійці в Ст. Клер, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ВАСИЛЬ ПИЛИПІВ — член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 14-го червня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Надіїв, Україна, і став членом УНС в 1926 р. Полишив у смутку дружину Розу, дочку Лілієм, зятя та 3 внуків. Похорон відбувся 17 червня 1972 р. на цвинтарі св. Миколая в Лейден Тавншіп, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Семків, секр.

МАРІЯ ФІЦУЛА, членка УНСоюзу Відд. 342 Т-ва Запор. Січ в Картерет, Н. Дж., померла 26 червня 1972 р. на 64 р. ж. Нар. в Елізабет, Н. Дж., і стала членкою УНС в 1933 р. Полишила в смутку мужа Михайла, синів: Вільяма і Роберта та 6 внуків. Похорон відбувся 29 червня ц. р. на цвинтарі св. Гертруди в Рагвай, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
о. П. Мелех, секр.

ВАСИЛЬ БАШЧУК — член УНС Відд. 367 Т-ва Запор. Січ в Рочестер, Н. Й., помер 5 липня 1972 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Верень, Калуш, Зах. Україна. Став членом УНС в 1913 р. Полишив у смутку дружину Катерину, дочку Анну, 2 синів: Івана і Михайла, 5 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 8 липня ц. р. на цвинтарі Голі Сипулкер в Рочестері, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Попович, секр.

ЙОСИП БОДНАР, член УНС Відд. 121 Б-ва св. Михаїла в Ром, Н. Й., помер 12 липня 1972 р. на 61 р. ж. Нар. в Літл Фалс, і став членом УНСоюзу в 1931 р. Полишив у смутку дружину Кейт, сина Джима, брата, 2 сестри. Похорон відбувся 15 липня ц. р. на цвинтарі в Ром.
Вічна Йому Пам'ять!
О. Ґадз, секр.

ЕМІЛЬ М. ФЕДОРЦІВ, член УНС Відд. 22 Т-ва Доброї Волі в Чикаґо, Ілл., помер 8 липня 1972 р. на 55 р. ж. Нар. в Монтреалі, Канада. Полишив у смутку дружину Гелену, 2 доньки: Корінн і Каролину, матір та родину. Похорон відбувся 11 липня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Гелен Олек, секр.

ЮРІЙ КОРБИЛО, член УНС Відд. 158 Т-ва Б. Хмельницького в Брукліні, Н. Й., помер 12 липня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Шибалині, повіт Бережани, і став членом УНС в 1948 р. Полишив у смутку дочку Марію, 1 внука, брата. Похорон відбувся 15 липня ц. р. на цвинтарі св. Карла в Пайнлавн, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
О. Саноцький, секр.

ВІЛЬЯМ ЧАРНЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 204 Т-ва о. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н. Й., помер 13 липня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Латач, пов. Заліщики, Україна, і став членом УНС в 1943 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Степана, дочку Ольгу, 2 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 17 липня ц. р. на цвинтарі Джордж Вашінґтон в Парамус, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Палідвор, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 20-го СЕРПНЯ 1972 р.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Товариства Укр. Січ 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 500 Галлет вул. Є важні справи до полагодження тому проситься чл. прибути. — М. Галькевич, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6795. Улі з'ясовує Тарзанові свій плян

...AS YOU WERE SAYING, CHIEF ULI—THE KIKI GUN-MARCH ON TUPELOS IS AIMED AT REPLENISHING THE KIKI TRIBE... WITH TUPELO WOMEN. WHAT HAVE WE TO OFFER KIKI CHIEF MUMU, TO HALT HIS MASSACRE OF TUPELO MEN?
WE MUST PERSUADE KIKI WARRIORS THAT KIDNAPPED TUPELO WOMEN WILL BE UNFRUITFUL WIVES - THAT ANGRY WOMEN, MOURNING MEN THEY LOVE, WILL CURSE KIKI CAPTORS...DAY AND NIGHT!
FOR WOMEN!
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Як ти сказав, вожде Улі, воєнний похід кіків проти тупелів має на цілі поповнення племени кіків — жінками тупелів. Що можемо запропонувати вождеві кіків Муму, щоб він припинив масакру мужчин тупелів?

Мусимо переконати воїнів кіків, що схоплені силою жінки тупелів будуть невірними жінками — що розгнівані жінки, вкриті жалобою по чоловіках, яких любили, будуть проклинати поневолювачів кіків — днем і вночі!

Це проблема, якої я дотепер не бачив ще, вожде Улі! Війна між мужчинами з приводу жінок!